

Futura

Welkom Themabijeenkomst Gezond Wonen

Samenwerken aan wonen in Brabant

Futura

Gezond Wonen
Jetske Thielen

Samenwerken aan wonen in Brabant

Programma Themabijeenkomst Gezond Wonen

- 12.30 Project Gezond Binnenklimaat (Jetske Thielen)
- 13.30 Gezond Wonen GGD (Ad Dilven)
- 14.00 Workshops
 - Hoe voorkom ik problemen met een gezond binnenklimaat? (nwbouw)
 - Wat gebeurt er in de praktijk en hoe los ik dat technisch op? (beheer)
 - Hoe ondersteun ik de klant om gezond te wonen? (klant contact)
- 15.00 Terugkoppeling
- 16.00 Hoe thema verder brengen in eigen organisatie

Inhoud presentatie

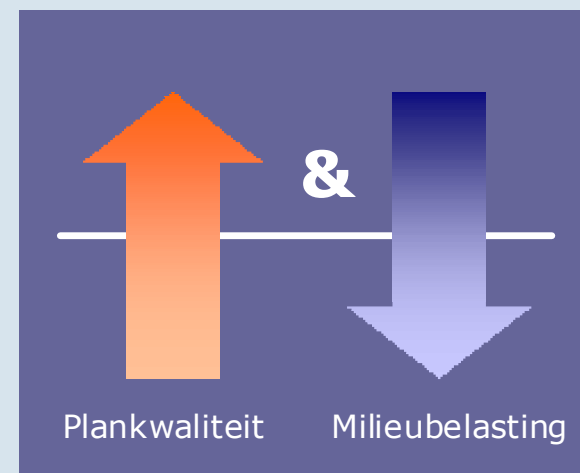
Project Gezond Binnenklimaat

1. Futura en project Gezond Binnenklimaat
2. Wat is een gezonde woning
3. Belang voor corporaties
4. Woonkwaliteit en gezondheid [beleid en strategie]
5. Gedrag en Communicatie [klantcontact]
6. Maatregelen bestaande voorraad [beheer]
7. Maatregelen nieuwbouw [projectontwikkeling]
8. Conclusies

1. Futura en project Gezond Binnenklimaat

- Programma Duurzaamheid en Ruimtelijke kwaliteit
 - Projecten 2008 Energiebesparing
 - Projecten 2009-2010 Verbreding naar duurzaamheid

- Gezond binnenklimaat
- Duurzaam inkopen
- Referentie kwaliteit
- Conceptueel bouwen

1. Futura en project Gezond Binnenklimaat

- Aanleiding
 - Industriële revolutie, vraag naar gezond wonen
 - Gezondheid en kwaliteit woning
 - 90% van de tijd binnen (70% in eigen woning)
 - 3-9% van alle gezondheidsschade komt door een onvoldoende milieuhygiënische kwaliteit in gebouwen en buitenruimte.
 - Meer aandacht
 - Binnenmilieuproblemen;

NOORD-HOLLAND, NEDERLAND 5 februari 2010 om 14:03
Zeven personen onwel door koolmonoxidevergiftiging

ZUID-HOLLAND 19 januari 2010 om 17:08
Vrouw en hond overleden door CO-vergiftiging

1. Futura en project Gezond Binnenklimaat

- Binnenmilieuproblemen;

geluid uit buurwoning	25%
geluid van installaties	30%
te weinig daglicht	15%
te warm 's zomers	-
te koud 's winters	-
te droog 's winters	20%
tocht	6%
schimmelplekken	17%
huisstofmijten	80%
zwevend stof (tabaksrook)	60%
stikstofdioxide	90%
formaldehyde	10%
radon	100%
te weinig ventilatie- mogelijkheden	21%

1. Futura en project Gezond Binnenklimaat

- Doelstelling project;
 - kennis te ontwikkelen over een gezond binnenklimaat
 - een praktische kennis ontwikkelen voor medewerkers
 - een handvat te hebben om goede voorlichting te kunnen geven aan bewoners over het gebruik van de woning
- Projectgroep:
 - Michel Bakermans (Thuisvester)
 - Joost Huijbregts (Casade)
 - Jeroen Harbers (WonenBreborg)
 - Perry van Happen (AlleeWonen)

1. Futura en project Gezond Binnenklimaat

- Aanpak
 - Oriëntate op onderwerp
 - Gezamenlijk projectopdracht formuleren
 - Projectopdracht besproken in P-raad en Bestuur
 - projectgroepbijeenkomsten met externe sprekers
 - Annelies van Bronswijk (Tu/e)
 - Frans de Haas (platform gezond binnenklimaat)
 - Ad Dilven (GGD)
 - Handboek schrijven en redigeren
 - Vervolg benoemen (Futura en eigen organisatie)

2. Wat is een gezonde woning

Een gezonde woning heeft de volgende kenmerken;

- De woonomgeving en de bouwkundige en installatietechnische kwaliteit van de woning scheppen goede voorwaarden voor een gezond binnenmilieu.
- De bouw- en installatietechnieken nodigen uit tot woongedrag dat de kwaliteit van het binnenmilieu bevordert.

Fufura

Fufura
Gezond Wonen

2. Wat is een gezonde woning

Factoren die een (on)gezond binnenklimaat bepalen;

- Verbrandingsproducten (luchtkwaliteit)
- Radongassen
- Vocht en schimmelvorming
- Geluid
- Oververhitting
- Ventilatie
- Licht en visueel comfort
- Legionella

3. Belang voor corporaties

- Verantwoordelijkheid voor goede en gezonde woning
- Imago schade
- Relatie Energiebesparende maatregelen
- Doelgroep sociale woningbouw

4. Woonkwaliteit en gezondheid

- Nationale en Europese wetgeving
 - Voldoen aan regels is geen gezonde woning
 - Nieuwe technieken worden niet goed toegepast
 - In uitvoering vaak niet voldaan aan minimum prestatie-eisen
 - Controle en inspectie vanuit overheid wordt minder
 - Hedendaagse woongedrag
 - Luchtbelastende bronnen nemen toe
 - Europese wetgeving voor gehele levensduur

4. Woonkwaliteit en gezondheid

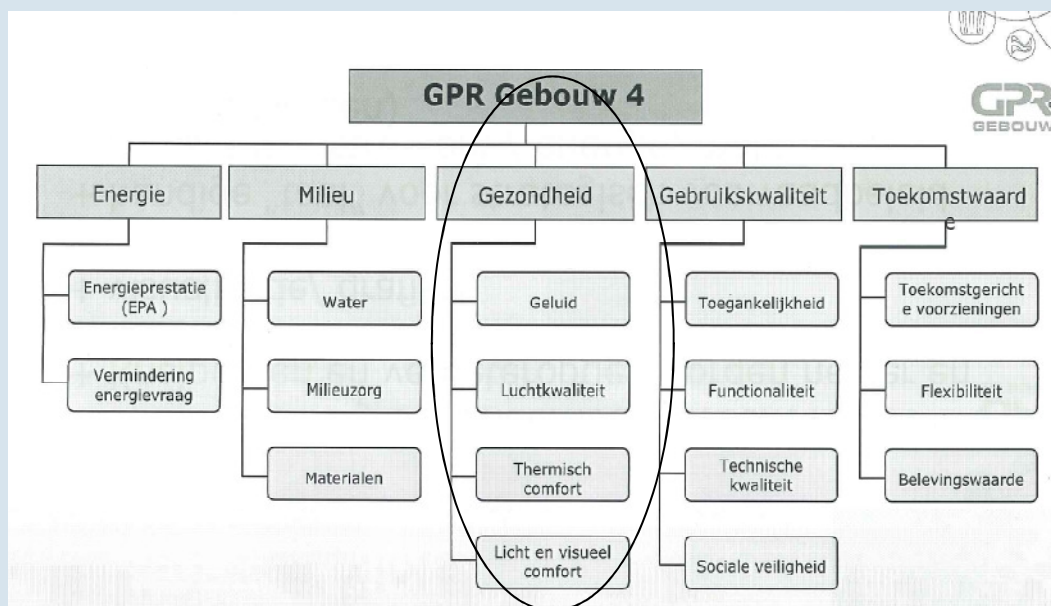
- Meten van kwaliteit

- Binnenmilieuprofiel – energielabel

Gericht op gebouw en installaties, geen bewonersafhankelijke factoren.

- Gebruik GPR gebouw

Waarschijnlijk onderdeel van bouwbesluit

5. Gedrag en communicatie

- Gedrag en gebruik
- Investerings in techniek, dan ook
Investeren in gedrag en bewustwording

5. Gedrag en communicatie

Voorbeeld ventileren (GGD)

Ventileren is het continu verversen van lucht in huis door:

- twee klep-raampjes tegen elkaar open te zetten óf
- alle ventilatie roosters open te zetten én/óf
- raam in kierstand
- mechanische ventilatie altijd minimaal in laagste stand te laten staan

5. Gedrag en communicatie

Voorbeeld luchten (GGD)

- Luchten is één of twee keer per dag 30 minuten een raam of deur een handbreedte open zetten
- Zet thermostaat een half uur van tevoren lager om energieverlies te beperken (15 °C)
 - Na het luchten warmt de koude (droge) lucht in de kamer snel weer op

5. Gedrag en communicatie

- Communicatie is maatwerk
- Gedragsverandering bij 'bestaande bewoners'
- Nieuwe bewoners nog geen routine
- Omgeving kan gedrag beïnvloeden

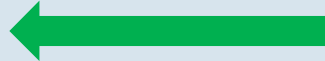
- Communicatie momenten (bv advies aan huis; welke meest effectief?)
- Doelgroepen (onderscheid maken, of een lijn?)
- Partners voor draagvlak en expertise
 - GGD, Milieucentraal, Woonbond, Astmafonds en TU/e

6. Maatregelen bestaande voorraad

- Verbrandingsproducten (luchtkwaliteit)
- Radongassen
- Vocht en schimmelvorming
- Geluid
- Oververhitting
- Ventilatie ←
- Licht en visueel comfort
- Legionella

6. Maatregelen bestaande voorraad

- Ventilatie
 - Natuurlijke ventilatie – gedrag van groot belang
 - Mechanische ventilatie – detaillering en voorlichting van gebruik (luchtstroming)
 - Ventilatie-roosters/filters – schoonmaak essentieel (verantwoordelijkheid bewoner of corporatie?)

6. Maatregelen bestaande voorraad

- Advies voor ventilatie in praktijk
 - Altijd uitleg aan nieuwe bewoners
 - Voor reiniging geen ribkanalen, weinig bochten en schoonmaak programma (incl filters)
 - Ventielen zo min mogelijk in te regelen (verkeerd gebruik bewoners)
 - Voldoende natuurlijke ventilatie mogelijkheden
 - Ventileren niet ten koste van inbraakwerendheid
 - Vraaggestuurde ventilatie
 - Mogelijkheid voor aansluiten afzuigkap

6. Maatregelen bestaande voorraad

Conclusies

- Naar signalen luisteren (klachten)
- Schimmels en vochtplekken zijn duidelijke indicatoren
- Als burens geen last hebben, grote kans oorzaak bewonersgedrag
- Meten is weten, bij analyse altijd samenhang meenemen
- Natuurlijke momenten (o.a. ingrepen) altijd informeren
- Gezondheidsfactoren meenemen in strategisch voorraad beleid

7. Maatregelen nieuwbouw

- Oververhitting
- Kritische succesfactoren (o.a.)
 - Verhoogd toezicht op naleving (prestaties toetsen)
 - Onderhoud installaties meenemen in exploitatie en ontwikkeling
- Programma van eisen gezondheid (per fase)
 - Locatie en buitenruimte
 - Lay-out en ontwerp
 - Constructie en isolatie
 - Verwarming en warm tapwater
 - Ventilatie
 - Afbouw en inrichting

7. Maatregelen nieuwbouw

- Conceptueel bouwen

- Projecten met goede prestaties door vanuit thema of concept te werken
- Conceptueel bouwen is samenwerking tussen partijen vanuit een visie
- Individuele maatregelen zijn makkelijker te vervallen, einddoel niet
- Voorbeelden:

- Allergiearme woning
- Zorgwoning
- Stiltewoning
- Frisse woning

Opdrachtgever	Van der Weegen Bouwontwikkeling
Architect	Architecten Werkgroep Tilburg
Gebouwcategorie	Woongebouw

8. Conclusies Gezond Wonen

- Meer dan alleen ventileren
- Aandacht voor thema verhoogd kwaliteit woning
- Samenwerking tussen disciplines is noodzakelijk

Waarom moeilijk doen
als het samen kan

Loesje

9. Gezond Wonen GGD (Ad Dilven)

10. Workshops

1. Hoe voorkom ik problemen met een gezond binnenklimaat? (nwbouw)

Gespreksleider Jeroen Harbers (zaal andere kant gang)

2. Wat gebeurt er in de praktijk en hoe los ik dat (technisch) op? (beheer)

Gespreksleider Joost Huijbregts (blijven in deze zaal)

Gespreksleider Michel Bakermans (zaal Cofier, voorbij keuken)

3. Hoe ondersteun ik de klant om gezond te wonen? (klant contact)

Gespreksleider Jetske Thielen (zaal met balkon)

Opdracht; minimaal 5 conclusies per vraag.

1. Welke ervaringen hebben wij?
2. Wat hebben wij nodig van onze collega's?
3. Hoe kunnen wij onze collega's helpen?

11. Discussie

1. Hoe breng ik dit thema verder in eigen organisatie?

- AlleeWonen
- Aert Swaens
- Casade
- Domein
- Thuisvester
- WonenBreborg

12. Vervolg

Linked in

Voor meer informatie over Futura groep of groep Gezond Wonen neem contact op met: Annemieke van Horssen
(a.vanhorssen@futura.wonen.nl)

Futura

